

Docentenhandleiding Online leerpad bij Spons - When the War Comes
Jan Gebert - 2018 - 76 min - Documentaire

Voor het opstellen van de vragen en antwoorden is gebruik gemaakt van het boek “De spoken van Visegrad: De onbekende geschiedenis van Polen, Hongarije, Tsjechië en Slowakije” van Ivo van de Wijdeven.

Leerdoelen

Na deze lesbrief kunnen de leerlingen:

- beredeneren welke invloed de eeuwenlange overheersing van Slowakije heeft gehad op de taal en cultuur van het land;
- benoemen wat de gevolgen waren/zijn van de Koude oorlog voor Europa;
- begrijpen waarom een groepering zoals de Slowaakse Rekruten kan ontstaan;
- reflecteren op wat een democratie voor hen betekent;
- reflecteren op hoe zij zelf met de meningen van anderen omgaat en of zij vooroordelen over anderen hebben;
- beredeneren of een documentaire wel of niet gebruikt kan worden als historische bron;
- benoemen welke mensenrecht zij het belangrijkste vinden.

Voordat de leerling *When the War Comes* gaan kijken

Oriëntatie: Oost-Europa en Slowakije

When the War Comes speelt zich af in Slowakije, een land dat zich bevindt in Centraal-Europa. Voor veel Nederlanders is Slowakije een onbekend land: ze weten niet precies waar het ligt, wat er zich in het land heeft afgespeeld en zijn er nog nooit (op vakantie) geweest.

Vraag 1. Wat weet jij over Slowakije? Noem twee dingen die in je opkomen als je aan Slowakije denkt (het mag van alles zijn). Als er niks in je opkomt, hoe denk je dat dat komt?

Achtergrond bij de vraag

Als er in de leerlingen niks opkomt over Slowakije, komt dit waarschijnlijk doordat er in West-Europa in geschiedenislessen, maar ook bijvoorbeeld in het nieuws, weinig aandacht wordt besteed aan dit gebied.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Slowakije als vakantieland

Hieronder (in het leerpad zelf) zie je een aantal foto's van wat Slowakije als vakantieland allemaal te bieden heeft: je kunt er grote kastelen spotten, mooie bergwandelingen maken en toffe steden bezoeken. Daarnaast is het ook nog eens goedkoper dan Nederland. Je zou het dus een perfecte vakantiebestemming kunnen noemen.

Vraag 2. Ben jij ooit in Slowakije geweest? Zo ja, leg uit of je het land wel of niet zou aanraden aan anderen. Zo nee, als je deze foto's ziet, zou jij dan op vakantie willen naar Slowakije? Leg uit waarom wel of niet.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Oriëntatie: geschiedenis en nationale identiteit

Geschiedenis en nationale identiteit

Je hebt het vast wel meegemaakt: klasgenoten die geen zin hebben in de geschiedenisles en vinden dat geschiedenis saai, oud en stoffig is. Zij zouden het vak misschien het liefst laten vallen. Toch is geschiedenis heel belangrijk. Jouw geschiedenis bepaalt namelijk deels wie je bent als persoon. Wie je bent als persoon noem je ook wel je identiteit. Nederlanders hebben ook samen een identiteit. Dit wordt de nationale identiteit genoemd. Ook de nationale identiteit wordt deels bepaald door de geschiedenis.

De rol die geschiedenis speelt in de nationale identiteit van mensen in Oost-Europa is veel groter dan in Nederland. Geschiedenis speelt daar een belangrijke rol in het dagelijks leven. Ook jongeren in Oost-Europa zijn hier veel mee bezig. Daarom vinden mensen uit Oost-Europa het ook zo jammer dat er weinig waarde wordt gehecht aan hun geschiedenis in West-Europa.

Vraag 3.

A. Vind jij dat er genoeg aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van Oost-Europa in jouw geschiedenisles? Leg je antwoord uit.

B. Waarom denk jij dat kennis van geschiedenis vandaag de dag nog zo relevant is?

Achtergrondinformatie

De rol van de geschiedenis in Oost-Europa is zo groot, omdat veel van deze landen vaak eeuwenlang zijn overheerst door grote rijken. Sinds de jaren '90 zijn deze landen pas onafhankelijk. Politici gebruiken daarom vaak nationalistische retoriek om de bevolking bij elkaar te brengen. Ze spelen in op het historisch slachtofferschap van de bevolking, waarbij de bevolking lange tijd moeite hebben moeten doen om hun taal en identiteit te behouden. Ook het feit dat de geschiedenis van dit deel van Europa zo weinig wordt behandeld in West-Europa is voor vele Oost-Europeanen moeilijk te verkroppen. Ze voelen zich miskend, omdat geschiedenis voor hen zo'n grote rol speelt. Zij vinden namelijk dat ze grote prestaties hebben geleverd, zoals veldslagen waar niemand in West-Europa iets van weet.

Antwoord

- A. Eigen antwoord van de leerling/student
- B. Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 4.

- A. Wat hoort er volgens jou bij de Nederlandse identiteit? Noem twee voorbeelden.
- B. Vind jij dat geschiedenis een grote rol speelt in jouw nationale identiteit?

Antwoord

- A. Eigen antwoord van de leerling/student
- B. Eigen antwoord van de leerling/student

Geschiedenis van Slowakije: eeuwenlange overheersing

Vraag 5. Onder deze vraag zie je een aantal landkaarten van Europa door de eeuwen heen. Wat valt je op aan Slowakije? (Slowakije heette vroeger 'Groot Moravië', ook wel Great Moravia op de eerste kaart)

Antwoord

Slowakije verdwijnt van de kaart. In 900 zien we het land nog liggen 'Great Moravia' en daarna pas weer in het laatste kaartje. Zo is de situatie sinds 1993.

De geschiedenis van Slowakije: een lange periode van overheersing

Als Nederlander is het haast niet voor te stellen: Nederlander zijn, maar geen eigen land hebben. Nederland is inmiddels al sinds de zestiende eeuw een onafhankelijk land, maar voor veel landen is dat niet het geval. Zo ook voor Slowakije. In de negende eeuw was Slowakije onafhankelijk en heette het Groot-Moravië, daarna verdween het van de tiende eeuw tot 1918 van de kaart. Slowakije werd overheerst door het koninkrijk Hongarije, het Habsburgse rijk en Oostenrijk-Hongarije.

Vraag 6.

- A. Een langdurige overheersing van een land kan grote gevolgen hebben voor de taal en cultuur van een land. Wat denk je dat er met de taal en cultuur van het overheerste land zou kunnen gebeuren?
- B. Hoe zou jij je voelen als Nederland door een ander land zou worden overheerst en dit land regels zou doorvoeren om de Nederlandse taal en cultuur te laten verdwijnen?

Achtergrondinformatie

Ten tijde van Oostenrijk-Hongarije werd er een Magyarisatiepolitiek gevoerd. Dit betekende dat de Hongaarse taal en cultuur koste wat kost behouden moest worden, maar daarnaast ook de dominante taal in het land moest worden. Andere talen dan het Hongaars werden verboden

en moesten daardoor in het geheim gesproken worden. Bij minderheden in het rijk werd de Hongaarse taal, cultuur en identiteit aangemoedigd of opgelegd. Veel Slowaken zien de Hongaren vandaag de dag nog steeds als onderdrukkers op cultureel gebied. De overheersing van de Slowaken zorgde ervoor dat zij zich machteloos en minderwaardig voelden op hun eigen grondgebied, omdat zij altijd geregeerd werden door anderen.

Antwoord

- A. Uiteindelijk kan dit ervoor zorgen dat de taal en cultuur van de overheerste en onderdrukte bevolking verdwijnt, omdat zij in zodanige hoeveelheid worden verplicht om zich te assimileren. Daarnaast zou het ook kunnen leiden tot protest onder de onderdrukte bevolking, omdat taal en cultuur uiteindelijk een groot deel uitmaken van onze persoonlijke identiteit.
- B. Eigen antwoord van de leerling/student

De geschiedenis van Slowakije: de Koude Oorlog

De Koude Oorlog

Na de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) stortte Oostenrijk-Hongarije, waar Slowakije onderdeel van was, ineen. Dit betekende dat er in Centraal-Europa ruimte was voor nieuwe staten. Slowakije vormde samen met Tsjechië vanaf 1918 de nieuw opgerichte staat Tsjechoslowakije. Met een kleine onderbreking van 5 jaar, waarin Slowakije onafhankelijk was tijdens de Tweede Wereldoorlog, bleef Tsjechoslowakije tot 1993 bestaan. Na de Tweede Wereldoorlog probeerden de politieke leiders de Tsjechen en de Slowaken met elkaar te verbinden. Dit probeerden zij door vaderlandsliefde bij de bevolking aan te wakkeren. Vaderlandsliefde wordt ook wel nationalisme genoemd.

Tsjechoslowakije maakte na de Tweede Wereldoorlog deel uit van het Oostblok. Waar tijdens de Tweede Wereldoorlog de Sovjet-Unie en het westen samenwerkten, was er na de oorlog sprake van een periode van vijandschap tussen de twee partijen. Deze periode wordt de Koude Oorlog genoemd. Hierdoor waren het Oosten (communistisch) en Westen (kapitalistisch) in Europa bijna volledig van elkaar afgesloten door middel van het IJzeren Gordijn: een stuk niemandsland met wachttorens en prikkeldraad.

Achtergrondinformatie

Er werd niet alleengebruik gemaakt van vaderlandsliefde om de Tsjechen en Slowaken met elkaar te verbinden. Er woonden in het gebied ook veel Duitsers en Hongaren. De Hongaren waren lange tijd de overheersers geweest van de Slowaken en dat werkte nu in hun nadeel. De leiders van het nieuwe Tsjechoslowakije vonden dat Slowakije moest worden ontdaan van Duitstalige en Hongaarse elementen. Er werd een proces van Slowakisering ingezet, dit is een proces van culturele assimilatie. Niet-Slowaken, zoals de Hongaren, moesten hun cultuur en taal opgeven en de Slowaakse taal en cultuur aanleren. Niet-Slowaken werden geïntimideerd en lastiggevallen door de staatsautoriteiten. Veel Hongaars cultureel erfgoed werd vernietigd. Ook Hongaarse plaatsnamen werden veranderd in Slowaakse namen. Later werden de wetten aangepast: wanneer een dorp of stad voor meer dan 20% uit Hongaren of andere minderheden bestond, dan mocht er de Hongaarse taal of de taal van een andere minderheid gesproken worden.

Vraag 7. Zelf heb je de Koude Oorlog natuurlijk niet meegemaakt, maar jouw (groot)ouders wel. Heb je ooit van hen verhalen gehoord over deze periode? Wat voor verhalen waren dit?

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 8. Niet-communistische politieke partijen waren verboden in Oost-Europese communistische landen. Kun jij nog andere kenmerken noemen van een communistische staat ten tijde van de Koude Oorlog? Noem er tenminste twee.

Antwoord

Bijvoorbeeld:

- planeconomie (vijfjarenplannen) waarin collectivisatie en industrialisatie een centrale rol speelden. Dit leidde uiteindelijk weer tot hongersnoden en deportaties.
- propoganda en censuur
- garantie op een baan (geen werkeloosheid)
- gratis onderwijs (onderwijs is verplicht voor kinderen)
- gratis gezondheidszorg
- huisvesting
- één-partijstaat
- grote macht van de geheime politie (terreur)
- gecentraliseerde macht: de communistische partij had de macht (dictatuur)
- concentratiekampen (goelags)
- jeugdorganisaties (de Komsomol)
- atheïstisch

Geschiedenis: onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid voor Slowakije

Op 1 januari 1993 werd Tsjechoslowakije na 75 jaar opgesplitst in twee landen, namelijk: Tsjechië en Slowakije. De nieuwe Slowaakse vlag werd gehesen en het Slowaakse volkslied *Nad Tatrou sa blýska* ('Het bliksemt boven het Tatragebergte') werd ingezet. De Slowaken waren erg blij, ze hoefden niet langer naar de regering in Praag (in het huidige Tsjechië) te luisteren.

Fragment uit het Slowaakse volkslied:

*'Het bliksemt boven het Tatragebergte
De bliksem slaat hard in
Laten we ze stoppen, broeders
Ze zullen verdwijnen,
De Slowaken zullen herleven
Ons Slowakije
Heeft lang geslapen
Maar de donderslagen beroeren haar,
Zodat zij ontwaakt.'*

Vraag 9. Hierboven staat een fragment uit het Slowaakse volkslied. Waar denk jij dat deze fragment mee te maken heeft als je aan de geschiedenis van Slowakije denkt?

Antwoord

De zinnen 'Laten we ze stoppen broeders', 'Ze zullen verdwijnen' en 'De Slowaken zullen herleven' slaan op de periode waarin Slowakije werd overheerst door de Hongaren. De Hongaren probeerden de Slowaken te assimileren doormiddel van een politiek van Magyarisatie. De Slowaken mochten niet langer hun eigen taal spreken en moesten verplicht Hongaars met elkaar spreken. "Ons Slowakije heeft lang geslapen, maar de donderslagen beroeren haar, zodat zij ontwaakt" slaat op het feit dat Slowakije na eeuwenlange overheersing ("Ons Slowakije heeft lang geslapen") eindelijk weer een vrij en onafhankelijk land is ("Maar de donderslagen beroeren haar, zodat zij ontwaakt").

Slowakije als parlementaire democratie

In de jaren '90 begon een nieuwe periode van onafhankelijkheid voor Slowakije. Slowakije werd voor het eerst in de Slowaakse geschiedenis een parlementaire democratie. Een parlementaire democratie is een democratie waarbij de burgers via gekozen vertegenwoordigers in het parlement invloed hebben op het beleid.

Achtergrondinformatie

Het gebied waar Slowakije in ligt, Centraal-Europa, is een plek waar verschillende oorlogen afspeelden. Daarnaast dienden de landen in Centraal-Europa, zoals Tsjechië, Slowakije en Polen vaak als speelbal van grote rijken. Nadat in 1989 de Sovjet-Unie zijn greep losliet op Oost-Europa, werd Slowakije onafhankelijk. Nadat de landen onafhankelijk waren, kozen ze ervoor om samen te werken om het lidmaatschap van de Europese Unie en de NAVO te bereiken. In de Europese Unie werd met verwondering gekeken naar hoe snel de landen transformeerden, terwijl zo'n transformatie veel dingen met zich mee brengt: ontmantelen Warschaupact en Comecon, het opbouwen van een parlementaire democratie en een burgermaatschappij (civil society), het bestuurlijk apparaat zuiveren van de oude communistische elite, rechten en plichten van etnische minderheden vastleggen en respecteren en de omwenteling van een planeconomie naar een kapitalistische economie. Uiteindelijk mochten de Centraal-Europese landen in 2004 toetreden tot de Europese Unie en de NAVO.

Vraag 10.

- A.** Kan jij het je voorstellen dat het voor Slowaken lastig was om opeens onafhankelijk te zijn en voor het eerst in een democratie te leven? Leg je antwoord uit.
- B.** Wat betekent het voor jou om in een democratie te leven? Leg je antwoord uit.

Antwoord

- A. Slowakije is nog maar sinds de jaren '90 een parlementaire democratie. Daarvoor was het land nog nooit een democratie geweest. Er is daarom in Slowakije geen democratische traditie, zoals in Nederland. Dit betekent dat Slowaken het best moeilijk vinden om te bepalen hoe een democratie werkt en wat het betekent om als burger in een democratie te leven, want wordt er dan van je verwacht? Bijvoorbeeld dat je gaat stemmen bij verkiezingen. Doordat Slowakije nooit een democratie was geweest voor de jaren '90 denkt iedere Slowaak anders over een democratie en heeft iedereen andere ideeën over hoe een democratie dient te functioneren en wat precies wel of niet mag in een democratie. Dit leidt ook tot een gebrek aan leiderschap in het land. Dit is ook iets wat terug te zien in de documentaire. Peter heeft namelijk nooit het gevoel gehad dat hij geleid wordt door een sterke leider. Er is niemand om naar op te kijken in zijn eigen land. In de documentaire komt naar voren dat hij opkijkt naar Poetin en Trump. Dit gebrek aan leiderschap compenseert Peter door zelf leider te worden van de Slowaakse Rekruten en uiteindelijk ervoor te kiezen om zelf de politiek in te gaan.
- B. Eigen antwoord van de leerling/student

De documentaire When the War Comes: trailer

Vraag 11. Voordat je meer informatie krijgt over de documentaire, ga je de onderstaande trailer van de documentaire kijken. Welk gevoel roept de trailer bij je op?

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 12. Waar denk jij dat de documentaire over gaat?

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 13. Natuurlijk heb je nog niet veel van de Slowaakse Rekruten gezien, maar wat vind je tot nu toe van de Slowaakse Rekruten? Leg je antwoord uit.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

De documentaire When the War Comes: informatie over de documentaire

Informatie over de documentaire

Je hebt net de trailer van When The War Comes gezien. Daarin kwam de Slowaakse Peter Švrcek vaak in beeld. Hij komt uit een middenklasse gezin, heeft een goed leven en is net toegelaten tot de universiteit. Toch maakt hij zich zorgen over zijn land, met name door de immigranten die naar het land komen. Als er oorlog dreigt wil hij goed voorbereid zijn en daarom is hij in zijn vrije tijd de leider van een paramilitaire beweging (een groep die bewapend is, maar niet onderdeel uitmaakt van het nationale leger), genaamd de Slowaakse Rekruten. Ze rekruteren Slowaakse tieners, terwijl de Slowaakse regering toekijkt.

Vraag 14. Denk jij dat een organisatie zoals de Slowaakse Rekruten in Nederland zou kunnen ontstaan? Leg je antwoord uit.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

De documentaire When the War Comes: het Slowakije van nu

De vluchtelingencrisis in Slowakije

In de trailer van de documentaire komt het al even naar voren: de vluchtelingencrisis. Peter en zijn vrienden reageren negatief op de vluchtelingen. Zij geloven dat vluchtelingen de oorzaak zullen zijn van een nieuwe oorlog in Europa. De meeste Slowaken zijn rooms-katholiek. Voordat de vluchtelingencrisis begon, woonden er maar weinig mensen met een andere nationaliteit dan de Slowaakse nationaliteit in Slowakije. Dit betekent dat veel Slowaken nooit in aanraking komen met mensen die bijvoorbeeld een ander geloof hebben dan het christendom. Het is ook het enige land in de Europese Unie waar nog geen moskee te vinden is. Doordat er zo weinig mensen met een andere nationaliteit en religie in Slowakije wonen, heerst er een grote angst voor vluchtelingen. Vluchtelingen staan namelijk voor iets 'anders', iets wat de Slowaken niet kennen. Zij zien daarom de vluchtelingen als een bedreiging voor de onafhankelijkheid van Slowakije.

Vraag 15. Kun je je voorstellen dat iemand die in zijn/haar eigen omgeving nog nooit mensen met een andere nationaliteit of religie heeft ontmoet, bang kan zijn voor mensen met een andere nationaliteit of religie? Leg je antwoord uit.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 16. Nederland is een land waarin mensen met verschillende nationaliteiten, religies en culturen samenleven. Herken je in Nederland ook dat mensen bang zijn voor mensen met een andere nationaliteit, cultuur of religie? Leg je antwoord uit.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

De documentaire When the War Comes: vooroordelen

Vooroordelen

De angst voor vluchtelingen in Slowakije is deels terug te leiden tot de eeuwenlange overheersing van het land: Slowakije is eindelijk onafhankelijk en dat betekent dat de Slowaken eindelijk weer over hun eigen land mogen regeren. Vluchtelingen worden gezien als een bedreiging voor de onafhankelijkheid van Slowakije. De Slowaakse Rekruten willen daarom de onafhankelijk van Slowakije beschermen. De angst voor vluchtelingen komt voornamelijk voort uit vooroordelen die de Slowaken waarschijnlijk hebben over vluchtelingen.

Iedereen heeft een eigen mening en iedereen mag deze mening uiten, tenzij deze mening als kwetsend kan worden ervaren door iemand anders. Vaak oordelen we over personen of andere zaken. Dit kunnen ook vooroordelen zijn. Dat betekent eigenlijk dat je een sticker op iemand plakt, zonder te onderzoeken of wat jij over diegene denkt ook echt waar is. Het beeld dat je over iemand hebt, zegt ook altijd iets over jezelf, omdat je je eigen waarden en normen meeneemt in je oordeel over anderen. Het kan daarom ook moeilijk zijn om in gesprek te gaan met iemand die een andere mening heeft dan jijzelf.

Achtergrondinformatie

Doordat de Slowaakse samenleving niet divers is, kan het voor Slowaken moeilijk zijn om bepaalde zaken in een perspectief te plaatsen. Als er alleen maar mensen zijn zoals jij, zorgt dat ervoor dat je niet open-minded bent. Dit gebeurt niet alleen in de lagere klassen van de Slowaakse samenleving, maar ook in de middenklasse en hogere klassen van de samenleving. Dit laatste merk je ook bij de Slowaakse Rekruten. Het zijn jongens uit de midden- en hogere klassen van de samenleving. Stuk voor stuk zijn ze slim. Peter volgt een opleiding aan de universiteit en een andere jongen is een succesvol scheikundige die meewerkt aan een medicijn voor kanker. Toch hebben deze jongeren het gevoel dat ze hun land moeten beschermen: Slowakije is eindelijk onafhankelijk en Slowaken kunnen hun eigen land leiden. Dat moet ook zo blijven. Vluchtelingen vormen daardoor een bedreiging. Alleen blijft een groot deel van deze vluchtelingen niet in Slowakije zelf. Zij gebruiken Slowakije om door heen te reizen. Vluchtelingen die wel in Slowakije blijven, worden op afgelegen plekken gehuisvest.

Vraag 17. Ervaar je zelf ook weleens dat je een vooroordeel over iemand hebt? Leg je ervaring uit.

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 18. Hoe zou jij een gesprek aanpakken met iemand die een compleet andere mening heeft dan jij?

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student

Vraag 19. Vind jij het belangrijk om een verklaring te vinden voor de mening van een ander?

Antwoord

Eigen antwoord van de leerling/student, maar wel goed om te benoemen dat iedereen's mening ergens vandaan komt, bijvoorbeeld door de dingen die diegene heeft meegemaakt in zijn/haar leven, door iemands opvoeding of door met wie iemand omgaat. Iedereen's mening is uiteindelijk te verklaren en het is soms goed om hierover na te denken, omdat je je daardoor gaat beseffen dat iemand niet zomaar iets roept. Als je weet wat ten grondslag ligt aan iemands mening, kan je iemands mening beter begrijpen, maar de persoon zelf ook. Dat hoeft

natuurlijk niet te betekenen dat we heftige of kwetsende meningen hoeven te accepteren, met die mensen zou je kunnen proberen een gesprek aan te gaan.

De documentaire When the War Comes: mensenrechten

De *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* uit 1948 bestaat uit 30 artikelen waarin zo'n 60 mensenrechten worden genoemd. In de verklaring is onder andere opgenomen dat discriminatie verboden is. Discriminatie is vaak de oorzaak van vooroordelen en stereotypering. Stereotypering is een overdreven beeld van een groep mensen dat vaak niet (volledig) overeenkomt met de werkelijkheid.

Vraag 20.

- A. Wist jij dat er een Universele Verklaring van de Rechten van de Mens bestond?
- B. Vind jij het belangrijk dat er een Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is? Leg je antwoord uit.
- C. Klik op de onderstaande link. Aan welk mensenrecht hecht jij het meeste waarde? Leg je antwoord uit.

Antwoord

- A. Eigen antwoord van de leerling/student
- B. Eigen antwoord van de leerling/student
- C. Eigen antwoord van de leerling/student

De documentaire When the War Comes: het verhaal achter de documentaire

De regisseur (Jan Gebert) stelt tijdens de documentaire geen vragen. Hij legt enkel vast wat de Slowaakse Rekruten doen en welke ideeën zij hebben. De regisseur filmde gewoon wat er gebeurde. Toch wordt er een bepaald beeld overgebracht in de documentaire, namelijk dat de Slowaakse Rekruten een groepering is waar je bang voor zou moeten zijn.

Vraag 21. Hoe denk je het komt dat de documentaire alsnog een angstig gevoel kan oproepen?

Antwoord

De regisseur van *When the War Comes* heeft met Slowaakse Rekruten in een contract afgesproken dat de documentaire niet gemanipuleerd mocht worden, maar door het editen en de montage van de documentaire kun je alsnog een bepaalde draai aan de documentaire geven, bijvoorbeeld door het gebruik van muziek. Er wordt een beeld geschetst dat de Slowaakse Rekruten een groepering zijn waar je voor moet uitkijken. Ook de meningen die Peter verkondigt, kunnen misschien angst oproepen, omdat ze erg extreem zijn. Zelf had hij er geen problemen mee dat deze meningen in de documentaire kwamen. Toen de documentaire af was, heeft hij hem zelf als eerste gezien om te beoordelen en hij keurde de documentaire goed.

Vraag 22. Zou je een documentaire als historische bron kunnen gebruiken? Leg je antwoord uit.

Antwoord

Het is lastig om deze bron als historische bron te gebruiken, omdat de documentaire vanwege de montage niet als objectief kan worden beschouwd. Wanneer je het als historische bron zou willen gebruiken, moet je goed onthouden dat de documentaire subjectief is.

Vraag 23. Begrijp je nu waarom de Slowaakse Rekruten zijn ontstaan? En denk je dat je door dit leerpad de documentaire beter zal begrijpen?

Antwoord (ook beter te begrijpen na het kijken van de documentaire)

Er zijn meerdere redenen voor de oprichting van de Slowaakse Rekruten te vinden, namelijk:

- De jonge mannen beschouwen zichzelf als patriotten, die het Slowaakse volk, het culturele en traditionele erfgoed en een reeks waarden die ze omschrijven als 'Slavische waarden' aanbidden en willen verdedigen. Dat zij dit willen verdedigen komt voort uit de eeuwenlange overheersing en daarmee ook onderdrukking van de Slowaakse bevolking, taal en cultuur onder het juk van het Koninkrijk Hongarije, het Habsburgse Rijk, Oostenrijk Hongarije en het communistische bewind. De overheersing van de Slowaken zorgde ervoor dat zij zich machteloos en minderwaardig voelden op hun eigen grondgebied, omdat zij altijd geregeerd werden door anderen. Na eeuwen hebben de Slowaken weer regie over hun eigen land en dat willen ze graag zo houden. De regeringen spelen daarnaast ook in op het historisch slachtofferschap van de Slowaken. Lange tijd hadden ze moeite moeten doen om hun taal en daarmee ook hun identiteit te behouden.
- De vluchtelingen crisis speelt hier ook een grote rol in. Zoals eerder in de docentenhandleiding naar voren kwam: de Slowaakse samenleving is weinig divers. De meeste mensen zijn Rooms-Katholiek en er is geen één moskee te vinden in het land. Daarom zijn mensen bang voor vluchtelingen. Vluchtelingen staan voor iets wat ze niet kennen, iets 'anders'. De Slowaakse Rekruten willen daarom Slowakije beschermen tegen de bedreiging die de vluchtelingen vormen voor hun waarden, normen, tradities en onafhankelijkheid.
- Ook speelt het nationalisme een rol. Na een lange tijd van machtswisselingen is Slowakije weer onafhankelijk geworden. De regering probeerde saamhorigheid te bereiken onder de bevolking door gebruik te maken van nationalistische retoriek en politiek. Net zoals tijdens het interbellum.
- Daarnaast speelt het mee dat Slowakije nog maar sinds de jaren 90 een parlementaire democratie is. Daarvoor was het land nog nooit een democratie geweest. Er is daarom in Slowakije geen democratische traditie, zoals in Nederland. Dit betekent dat Slowaken het best moeilijk vinden om te bepalen hoe een democratie werkt en wat het betekent om als burger in een democratie te leven, want wordt er dan van je verwacht? Bijvoorbeeld dat je gaat stemmen bij verkiezingen. Doordat Slowakije nooit een democratie was geweest voor de jaren 90 denkt iedere Slowaak anders over een democratie en heeft iedereen andere ideeën over hoe een democratie dient te functioneren en wat precies wel of niet mag in een democratie. Dit leidt tot een gebrek aan leiderschap in het land. Dit is ook iets wat terug te zien in de documentaire. Peter heeft namelijk nooit het gevoel gehad dat hij geleid wordt door een sterke leider. Er is niemand om naar op te kijken in zijn eigen land. In de documentaire komt naar voren dat hij opkijkt naar Poetin en Trump. Dit gebrek aan leiderschap compenseert Peter door zelf leider te worden van de Slowaakse Rekruten en uiteindelijk ervoor te kiezen om zelf de politiek in te gaan.